

Kommuneprosjektet – hovedbudskap

Innbyggerne må få samme kvalitet i alle kommuner

- Bare 55 % av norske kommuner har én eller flere jurister ansatt (av 254 respondenter, Rambøll for Juristforbundet – Kommune 2020).
- En kvalifisert juridisk vurdering av saker er ikke på plass over alt. Dette betyr at kvaliteten på saksbehandlingen vil kunne variere mye mellom kommuner.
- Alle innbyggere bør kunne føle seg trygge på at de får de rettighetene loven gir dem, uansett hvilken kommune de bor i.
- Kommunens saksbehandling og avgjørelser må være i tråd med loven, uansett hvor i landet du bor. Dette handler om folks rettssikkerhet.

Innbyggerne har rett til veiledning og klage

- Det er vesentlig at innbyggernes lovbestemte rett til veiledning, klage og overprøving sikres. Tilgang til juridisk kompetanse i kommunene er en forutsetning for dette.
- Jurister i kommunen kan redusere omfanget av ressurskrevende tvister med innbyggere og andre private aktører.
- Kommunen sparer ressurser ved å unngå unødvendige omgjøring av vedtak i overordnet forvaltningsorgan eller domstolene.
- Riktig juridisk saksbehandling styrker innbyggernes tillit og kommunens omdømme.
- Samtidig gir det økonomisk gevinst for kommunene at innbyggerne og andre aktører får det loven krever, verken mer eller mindre – det såkalte likhetsprinsippet.

Tør du stole på en som ikke har riktig kompetanse?

- Ville du godtatt at en elektriker gjorde et kirurgisk inngrep på deg? Neppe.
- Likevel godtar mange av oss, uten å vite det, at ansatte uten juridisk utdanning foretar tunge juridiske vurderinger i kommuner over hele landet.
- Dette skjer fordi kommunene mangler jurister.
- Dette kan lede til inhabilitet, rolleblanding og mangelfull håndtering av saker.

Innbyggerne har krav på juridisk veiledning fra kommunen

- De fleste områder hvor kommunen utøver myndighet, er regulert i lov og forskrifter. Innbyggerne har derfor et stort behov for juridisk veiledning fra kommunen.
- Bare 35 % av befolkningen vet at saksbehandlere i offentlige etater har plikt til å gi juridisk veiledning i den enkeltes sak (Respons Analyse for Juristforbundet 2022).
- Hvem som helst kan ikke gi slik veiledning. Dette krever solid juridisk kompetanse.
- Bare 48 % av befolkningen er enig i at loven er lik for alle, uavhengig av bosted og økonomi (Respons Analyse for Juristforbundet 2022).

- Det burde ikke være slik at bostedskommunen avgjør om du får rettighetene dine.

Både for kommunen og innbyggerne

- Kommuner med ansatte jurister bruker dem fortrinnsvis som støtte for ledelse og stab, dessuten på fagområdet «plan og bygg» (Rambøll 2020).
- Juristene bidrar mindre på fagområder som berører ressursvake grupper av innbyggere – som barnevern, helse og omsorg, personvern og oppvekst/utdanning.
- Når juristene arbeider direkte for kommunens ledelse, er det alltid en mulighet for at kommunens eller fellesskapets interesser prioriteres, ikke enkeltinnbyggernes. Det er vesentlig at kommunene har rutiner og regler som sikrer juristenes integritet.
- Juristforbundet mener at rettssikkerhet må baseres på riktige juridiske avgjørelser, uavhengig av hvilken av partene som får rett i eventuelle tvister.
- Slik sikres innbyggernes rettigheter, uten at enkeltpersoner henter ut urettmessige fordeler på bekostning av fellesskapet.